

Jāņu vakars Jāņu sētā

● Sanāciet, Jāņabērni! Jāņa Domuļa mājās ir klāts galds, ir viesmīlīgs saimnieks un saimniece Bronislava, ir siers un alus.

Jāņu vakars Saunas pagasta padomes priekšsēdētāja, zemnieku saimniecības «Punduri» īpašnieka JĀŅA DOMUĻA sētā neienāk ar vārtu pušķošanu, vainagu likšanu govīm uz ragiem, vai bažām par neizravētām vagām, ko atnākušie jāņabērni varētu aplīgot. Arī alu šajās mājās nebrūvē. Saimniekošana ir nostādīta uz moderniem, ārzemnieciskiem paraugiem, un saimnieks Jānis ar sievu BRONISLAVU pēdējos gados ir nonākuši pie darbu diktētas nepieciešamības nesadrumstālot spēkus. Tāpēc viss ir pakārtots piena ražošanai, bet vagas ar kāpostiem, kartupeļiem, burkāniem vai arī ruksi aizgaldā te veltīgi meklēt. Tā apkopšana prasa pārāk lielu un arī nevajadzīgu enerģijas izšķiešanu.

● Abiem «Punduru» saimniecības Jāņiem – tēvam un dēlam Domuļiem šogad Ligo svētkos vislielākā dāvana un vislielākais prieks par jauno traktoru. Attēlā vēsturisks brīdis – Jānis Domulis pirmo reizi sēstas nule pārvestā traktora kabinē.

«Punduri» ir lieli

Domuļu mājās tuvumā plašā aplokā ganās teles. Slaucamās govīs atrodas tālākās ganībās, saimniecībai piederošas fermas apkārtnē. Saimniekošanas rezultāti ar katru gadu kļūst labāki, atzīst Jānis Domulis. Zemnieks daudz mūcās, sadarbojas ar lauksaimniecības konsultāciju dienestu, un iegūtās jaunās zināšanas, pārejot no vecā lauksaimniecības modeļa uz jauno, uzskata par ļoti vajadzīgām. Pērnā, salīdzinot ar gadu iepriekš, piena ražošanas apjoms palielinājies par

vienu trešo daļu. Tas ir ļoti liels kāpums, priecājas Jānis. Sevišķi svarīgi tas ir šogad, kad iegūtā piena daudzums tiek ņemts par pamatu piena pārdošanas kvotu piešķiršanai. No vienas govīs vidēji šajā saimniecībā gadā tiek izslauktas 5,3 tonnas piena, bet saimnieks šo rezultātu neuzskata par nepārsniedzamu. Tiek strādāts šķirnes ganāmpulka tālākai izkopšanai. Ir ļoti daudz jāstrādā, lai izveidotu tādu saimniecību, kā Eiropā un visās pasaules valstīs, saka saimnieks, bet viņu tas nesukmūdina.

Turpinājums 2. lappusē.

● Kā pasaulē sagaida vasaras saulgriežus

⇒ 3. lpp.

● Līgošanai vieta — Dubnas ielokā.

Līvānu novada ziņas

⇒ 4. lpp.

● Valsts uzņēmuma alkatība draud ar bezdarba palielināšanos

⇒ 5. lpp.

● Jāņu naktī dižozolu sabiedrībā

⇒ 6., 7. lpp.

● Apsveikumi, horoskopi

⇒ 8. lpp.

● Alkohola atkarība un rehabilitācija

⇒ 9. lpp.

● Sludinājumi, reklāmas

⇒ 12. lpp.

Līgo, Jāņi!

Jāņu diena lepni nāca,
Jāņugunis spīdēdama,
No kalniņa uz kalniņu
Līgo dziesmās skanēdama.

Smaržo meijas un vakar plautā zāle, rūgst alus un gatavojas siera rituļi. Visa Latvija pošas svinēt Jāņus. Tie, šķiet, šogad gaidīs svinētgribētājus vai aiz katra stūra. Un pareizi vien ir. Dzīvojam taču vienreiz. Un tādas vasaras, saules, mākoņu un lietus vairs nebūs nekad. Arī mēs paši citu gadu būsim jau citi. Tāpēc neatlīksim svinēšanu, gaidot labākus laikus, svinēsim tagad. Kāpēc sēdēt mājās? Svētki klāt nepienāks. Tie jāmeklē un jārada pašiem. Mūsu senči savā neprātībā iecerējuši, ka Jāņi jāsvin brīvā dabā un kopā ar alu un pīrāgiem jāizbauda gan lietus, gan odi, gan dūmu mutuļi.

Jāņu uguns kuri jākur kalniņos.
Uguns kura pelnos Dieviņš naudu ber.

Sargāsim un mīlēsim Jāņus, jo tādu tradīciju nav nekur pasaulē! Šī nakts pieder tikai mums.

**Priecīgus Jāņus visiem
mūsu uzticīgajiem un
atsaucīgajiem lasītājiem,
sadarbības partneriem
un reklāmdevējiem!**

«Novadnieka» redakcijas vārdā
T.Elste

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Vairu Viķi-Freibergu atkārtoti ievēlē Valsts prezidentes amatā

Vakar Saeima ar ievērojamu balsu vairākumu Valsts prezidentes amatā uz vēl vienu četru gadu termiņu ievēlēja Vairu Viķi-Freibergu. Par Viķes-Freibergas atkārtotu ievēlēšanu Valsts prezidentes amatā balsoja 88 deputāti. Atbalsts Viķei-Freibergai ir otrs lielākais Latvijas vēsturē: tikai Jānis Čakste 1922. gadā Valsts prezidenta amatā tika ievēlēts pārliecinošāk — par viņu nobalsoja 92 parlamentārieši. Balsošana par Viķi-Freibergu notika aizklāti ar vēlēšanu zīmēm, deputātiem pa vienam ieejot balsošanas zālē.

Balsojumā par Valsts prezidentes atkārtotu ievēlēšanu piedalījās visi partijas «Jaunais laiks», TB/LNNK, ZZS, LPP, Tautas partijas deputāti, kuri jau iepriekš bija pauduši atbalstu prezidentes ievēlēšanai.

Vairas Viķes-Freibergas pilnvaras nākamajiem četriem prezidentūras gadiem sāksies 8. jūlijā, kad viņai būs jādod zvērests.

KNAB šefs saņems 2000 latu

Lai panāktu iesējami efektīvu Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (KNAB) darbu un jaunā KNAB vadītāja finansiālu neatkarību, valdošā koalīcija vienojās biroja direktoram paredzēt augstu atalgojumu. Iespējams, ka noteiks ministra algas līmeni, kas šobrīd ir 2000 latu. Iepriekšējās valdības noteikumi paredzēja KNAB priekšniekam maksāt 1200 latu mēnesī, viņa vietniekiem 800-900 latu.

Bezdarbniekiem izmaksāti 2 miljoni latu

Maijā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra bezdarbniekiem pabalstos ir izmaksājusi 2,058 miljonus latu, ziņo Centrālā statistikas pārvalde. Tiesības saņemt bezdarbnieka pabalstu bija 40,7 tūkstošiem cilvēku jeb 44% no bezdarbnieku kopskaita. Tādējādi viens bezdarbnieks maijā vidēji saņēmis 50,64 latus. Jau ziņojām, ka maijā Latvijā bez darba bija 91,6 tūkstoši cilvēku, kas ir 8,7% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita.

Zog divriteņus

Policija Rīgā šogad līdz maija beigām fiksējusi 367 velosipēdu zādzības, bet šobrīd galvaspilsētā nozagto velosipēdu skaits sasniedzis jau aptuveni 400. Rīgas Galvenās policijas pārvaldes sniegtā informācija liecina, ka velozādzību skaits Rīgā pieaudzis, gan salīdzinot ar pērno, gan aizpērno gadu. Pērn Rīgā līdz maija beigām bija nozagti 125 divriteņi, bet jūnijā beigās — 193, ziņo LETA.

Auders ar zelta rokām pievārijis šmuci

KNAB krimināllietā par eksministra Āra Audera dubultmaksājumu praksi jūlijā sākumā lūgs prokuratūrai uzrādīt viņam apsūdzību, kas varētu būt smagāka nekā sākotnējais lietas iemesls — krāpšana. Izmeklējot vismaz triju gadu vecu pagātņi un lietā nopratinot vairāk nekā 400 liecinieku, birojs atklājis, ka Ā.Audera dubulto maksājumu shēmās cieņšas arī divas pašvaldības un viena apdrošināšanas sabiedrība.

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

1-53-07058, 1-53-07059 (žurnālistiem). Fakss 1-53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī
(trešdien, sestdien).

TRADĪCIJAS

Jāņu vakars Jāņu sētā

Sākums 1. lappusē.

Jānis domā par ganāmpulka un zemes gabalu uzlabošanu, par piemērotu kultūru audzēšanu. Saimniecība sadarbojas ar Dānijas zemniekiem, šeit ir izmēģinātas daņu piedāvātās zālāju sēklas. Saimniecība veiksmīgi piedalījies SAPARD programmas konkursā un par iegūtajiem līdzekļiem iegādājusies zāles plāvēju smal-

cinātāju. Zemniekam ir daudz ieceres, sevišķi attiecībā uz fermas modernizāciju dzīvnieku labturības noteikumu ieviešanā un darba apstākļu uzlabošanā.

Problēmu saimniekošanā nav, saka Jānis, ir risināmi jautājumi, un tie netiek novilcināti līdz tam, kamēr pārvēršas par problēmām. Darboties biznesa jomā ir grūti visiem visā pasaulē, nevis tikai lauksaimniecībā. Varam

priecāties, ka Latvijā zemnieki bankrotē ļoti reti, citviet pasaulē tas notiek daudz biežāk, spriež Jānis.

Zemnieku saimniecības vadīšana ir nostādīta tā, ka tā netraucē tiešo darbu pagasta padomes priekšsēdētāja amatā. Ļoti liels nopelns sekmīgā saimniekošanā ir Jāņa sievai Bronislavai. Strādā viens algots darbinieks, tēvam blakus kā īsts vīrs stājas arī astoņpadsmitgadīgais Jānis.

Saimniekdēli alkoholu nelieto

Domuļu ģimenes otrais Jānis — Jāņa dēls šajā siena laikā atrodams labi patālu cita zemnieka plāvā, kur ar traktoru strādā skābsiena gatavošanā. Jānim šī vasara ir karsta. Viņš šajās dienās absolvē Preiļu Valsts ģimnāziju. Jūnijs pagājis, kārtējot eksāmenus. Dienas starp eksāmeniem Jānis pie zemes kopšanas darbiem pieradis kopš mazotnes, tā viņu ieradījis tēvs. Pārzina visu mājās esošo tehniku un ar to strādā siena plaušanas, rulonu ga-

tavošanas, aršanas, kultivēšanas un citos darbos. Tagad viņš vēl nav izšķīries par to, kur studēt — Rēzeknē vai Rīgā un arī ko apgūt — datorzinības vai celtniecību. Sirds tā kā vairāk velk uz Rēzekni, jo būtu tuvāk mājām un vairāk varētu palīdzēt saimniecībā. Bet celtniecības inženiera specialitāte apgūstam Rīgā, un Jāņa tēvs to uzskata par perspektīvāku. Jānim skolā padevās informātika, sports, rasēšana, ģeometrija. Ģimnāzijā Jānis bija parlamenta prezidents, vadīja diskotēkas. Bet mājās ar datora palīdzību Jānis kārto dažādu ar saimniecības lietām saistītu dokumentāciju.

Man patik mans vārds un Līgo svētki, saka Jānis juniors, kad kopā sanāk draugi, radi, deg ugunskurs.

Jānis, lūgts atbildēt, vai viņš un viņa draugi, kas ierodas līgot, iztukšo kādu alus glāzi, atbild nepārprotami, — pie mums ciemojas pārsvarā saimnieku dēli, un mūs pēc jāņu rītā gaida darbi. Saimnieku dēļiem nav laika alkohola.

L.Rancāne

● Bronislava un Jānis Domuļi — Jāņa mātes un Jāņa tēva lomā.

● Jānis Domulis, jaunākais, ir ceļa jūtīgs — kļuvis pilngadīgs, Preiļu Valsts ģimnāzija pabeigta, uzcītīgi mācīties, iegūtas plašas iespējas studiju izvēlei. Foto: M.Rukosjuvs

Kalupes ezera krastā — «Latgale ielīgo Jāņus»

22. jūnija vakarā, ierastajā laikā — pulksten 19.00 — Latvijas Televīzijas raidījuma «Savai zemei» veidotāji rādīs, kā Latgale ielīgo Jāņus.

Šoreiz televīzijas radošā brigāde stāstīs par zemnieku ikdienu, problēmām, rādīs svētku noskaņu Preiļu rajona Vārkavas novada Rožkalnu

pagasta zemnieku saimniecībā «Salenieki», kur saimnieko Ruta un Imants Norkārķi. Šī saimniecība nodarbojas ar ekoloģiski tīru lauksaimniecības produktu ražošanu, tāpēc runas raisījās par bioloģiskās saimniekošanas problēmām un perspektīvu. Ciešos bija ieradušies kolēģi no Vidzemes un Kurzemes, kur raidījuma «Savai zemei»

veidotāji tradicionālos Jāņu ielīgošanas sižetus filmēja pērn un aizpērn. Ciema kulkulim līdzīvi viņi bija atveduši zāļu tējas un medu, ar ko cieņāja gan filmēšanas grupu, gan mājiniekus. Kā «Novadnieks» uzzināja Vārkavas novada domē, lai gan novadā bioloģiskā saimniekošana ir populāra, īpaši Rožkalnu pagastā, uz tikšanos bija iera-

dušies tikai nedaudzi pašvaldības zemnieki. Toties neiztika bez ugunsкура un skanīgām Jāņudienas dziesmām. Visiem līgotājiem melodijas raisīt palīdzēja folkloras ansambļi «Vecvārkava» un «Dzeipurs». Raidījuma «Latgale ielīgo Jāņus» ierakstā piedalījās arī publicisti Aivars Berķis un Ēriks Hānbergs.

L.Kirillova

REDAKCIJAS SLEJA, TRADĪCIJAS

Kā pasantē sagaida vasaras saulgriežus

Daudzām tautām joprojām cieņā ir pagānisma tradīcijas ar ugunscura kuršanu, jāņuzāļu vākšanu, alus brūvēšanu un citām izdarībām, kas simbolizē vasaru. Saules dievības, maģisku spēku kulmināciju, pāreju no jaunības uz briedumu u.tml. Savukārt lielākajā daļā Eiropas valstu, kur godā ir kristietība, 24. jūniju piemin kā Jāņa Kristītāja dzimšanas dienu.

Saules dieva svētkos

Saule ir gaismas un siltuma avots, tāpēc gada garākajā dienā saulei esot īpašs spēks. Tie ir arī Saules dieva svētki, kura uzdevums — veicināt auglību, dzimtas turpināšanu. Arī dzīvnieku un augu valstī Saules ietekme īpaši jūtama, tāpēc šajos svētkos vislabāk atrasties brīvā dabā. Daudzām tautām no ārstniecības augiem pieņemts pīt vainagus un, vasarai beidzoties, tos sadedzināt ugunskurā. Arī ūdenim esot īpaši dziedniecisks spēks. Rīkstniekiem saulgriežu naktī jāgriež lazdu zari — tie vispareizāk norādīt āderu atrašanās vietas.

Sardīnijā pieņemts kviešu vai citas labības graudus ielikt lodā un novietot to tumšā vietā, lai veicinātu cilvēku, mājlopu un augu auglību.

Lai ģimēni nepiemeklētu nekādas nelaimes, māju, kūti un saimniecības ēkas pušķo ar jāņuzāļu vainagiem un meijām, piemēram, Skandināvijā māju stūros liek sudrabapses zarus. Raganas atbaidot vītnes, kas darinātas no efejām, asinszālēm, pelašķiem, ceļtekām. Tirumos un dārzos esot jāspasprauž kokū šķīlas, lai nosargātu ražu.

Jāņu ugunskurs

Senajiem ķeltiem saulgrieži kalpoja ne tikai par astronomisku laika atskaites punktu, viņi ticēja, ka gada isākajā naktī dievi nonāk uz zemes, tāpēc šim notikumam par godu uz altāriem dedzi-

nāja uguni, dūmi bija kā upuris dieviem un simbolizēja pirmās gada puses noslēgumu. Saskaņā ar paražām cilvēki ap ugunscuru, sadevušies rokās, dejo pulksteņa rādītāja virzienā. Savukārt mīlas pāriem jālec pāri ugunij, tad turpmākajā gadā viņi būšot laimīgi un visu mūžu palikšot kopā. Daudzviet pieņemts ugunscurus kurt vai lāpas likt apļveidā, simbolizējot mūžīgo laika ritējumu. Svinības pie ugunscura nekad nav trūcis mūzikas. Tā ir reize, kad baudīt alu un medaļu, pirmo ogu un augļu sulu, kā arī visu, ko šis gadalaiks piedāvā.

Svētki Jāņiem

Vasaras saulgriežos vārda dienas svin ne vien latviešu Jāņi, bet arī daudzās pasaules tautās: Joanni, Juani, Jonsoli u.tml. Kristietībā vasaras saulgriežu diena saistās ar Jāni Kristītāju. Katoļiem, starp citu, viņš ir vienīgais no svētajiem, kuram tiek atzīmēta dzimšanas diena, pārējiem tiek godāta viņu nāves diena. Ļaudis dodas svētcēlojumos (piemēram, Norvēģijā jau vairākus gadsimtus ticīgie pulcējas pie Roldalas baznīcas krucifiksa, kas pazīstams ar savu dziedniecisko spēku), naktīs baznīcās ir svētku dievkalpojumi. Kalnu apgabalos dedzina krustu ugunscurus — kalna nogāzē sadedz ugunis tā, lai, no lejas augšup raugoties, tie izskatītos kā krusts.

«Praktiskais Latvietis»

- ♦ Pirms vairāk nekā divtūkstoš gadiem ļaudis vasaras saulgriežus svinējuši pat 14 dienas.
- ♦ Norvēģijā daudzviet vēl saglabājusies paraža Jāņu vakarā iet kāzu rotalās, kas simbolizē jaunas dzīvības dīgli.
- ♦ Reģionos, kur audzē sparģeļus, piemēram, Vācijā, Bādenes un Vīrttembergas novados, 24. jūniju sauc arī par Sparģeļu Vecgadu, jo sparģeļu raža ir vācama tikai līdz vasaras saulgriežiem.
- ♦ Skandināvijā šie ir arī Aku svētki — tad, dziesmām skanot, tīrīja akas, pēc tam gāja ciemos pie kaimiņiem.
- ♦ Vācijas pilsētiņas Lindlāras muzejā ir tradīcija Jāņu naktī iekurt ugunscuru un vismaz vienu reizi gadā atvērt durvis apmeklētājiem arī naktī. Kā uzskata muzeja direktors, ekskursija naktī, turklāt ugunscura gaismā, ir īpaši aizraujoša.
- ♦ Kalnu zemnieki 25. jūnijā uzmanīja, vai nezied pupas, — ja zied, tad sagaidāma liela nelaime, jo pupu ziedos mītot mirušo dvēseles.
- ♦ Saulgriežu naktī cilvēki varot saprast, ko dzīvnieki runā, atklājoties dabas visapslēptākās lietas.

Tirgus ziņas (Ls/kg)

	Līvānos	Preiļos		Līvānos	Preiļos		Līvānos	Preiļos
Gaļa, zivis, piena produkti, olas								
Gurna gaļa	1,59	1,50	Mēle	2,0	—	Kāposti (jaun.)	0,40	0,30
Plecs	1,29	1,45-1,50	Tauki	0,65	0,50	Gurķi	0,60-0,70	0,70
Kakla karbonāde	1,80-1,90	1,80	Liellopa, teļa gaļa	1,10-1,80	—	Gurķi (mazsāļīti)	—	0,80
Karbonāde	2,40	2,20	Piens	0,20	—	Tomāti	—	1,10
Kārtaine	1,27	1,35-1,40	Krējums	1,0	—	Kiploki	0,90-1,0	0,20 (galv.)
Speķis	0,70-1,20	1,0-1,30	Biezpiens	0,72	—	Sipoli	0,40	0,45
Sālīts speķis	1,0-1,40	1,45-1,50	Sviests	1,45	—	Lociņi	0,10 (bunt.)	0,70
Žāvēta gaļa	0,90-3,0	—	Siers	1,40-2,0	—	Dilles	0,10 (bunt.)	0,10 (bunt.)
Galva	0,60-0,70	0,70-0,80	Brekši	0,65	—	Redīsi	0,15 (bunt.)	0,15 (bunt.)
Stilbiņi	0,60-0,70	0,90-0,95	Kūpināti luči	2,0	—	Rabarberi	0,50	—
Kājas	0,40-0,60	0,50-0,60	Karpas kūpinātas	2,0	—	Pupiņas	0,60-0,70	0,70
Ribiņas	1,0-1,40	1,0-1,20	Dārzeni, augļi, ogas, medus			Cūku pupas	0,60	0,60 (gl.)
Kauli	0,50-0,60	0,40-0,80	Kartupeļi	0,07-0,12	0,10	Medus (kg)	2,80	2,70
Aknas	1,30	1,0-1,35	Kartupeļi (jaun.)	0,50	—	Rapšu eļļa	0,70 (l)	—
Sirds	1,0	1,0	Bietes	0,25	0,20	Linsēklas	—	0,50
Plaušas	0,70	0,80	Bietes (jaun.)	—	0,50	Linsēklu rauši	—	0,25
Nieres	0,70	0,85	Burkāni	0,30	0,40	Kvieši, mieži	0,10	0,12
			Burkāni (jaun.)	0,30 (bunt.)	0,25 (bunt.)	Āboliņa sēklas	—	1,0-1,20

NOVADNIEKS

Jūsu jautājumus un ierosinājumus katru darbdienu uzklausīsim pa tālr. 1-53-07056.

Ar vara tauri, ar alus kannu, ar kuplu ozoliņu

Kolēģe teica: «Uzraksti Jāņu dienas «Redakcijas slejai» kaut ko skaistu, kaut ko romantisku — par puķēm, par zālēm, par Ligo nakts smaržām.» Kas ir, tas ir — gadā tikai viena tāda diena un viena tāda nakts, kad sirdi kņudina, kad prāts pēc nebeidzamajiem darbiem un problēmām alkst atslodzes.

Ej tu, cilvēk, gar ziedošu jasmīnu krūmu un pēkšņi sajūti — tā smaržo, ka galva sareibst un gribas ar degunu iebraukt krēmīgajā ķekarā un palikt tā stāvam. Lai kaimiņi skatās un brīnās. Var jau to krūmu aplauzt un sanest ziedošos zarus istabā. Tikai jēga maza, jo jasmīni jau pēc pāris stundām vāzē nokar galotnītes un smarža kļūst nedzīva. Gluži kā vakar pļautai pļava, kas, šķiet, tikko dvašoja pēc āboliņa, vīkiem, pēc smilgu putekšņiem, bet tagad nav nekas cits kā lopbarība. Labāk atstāsim jasmīnus pagalmā un pāris metrus tālāk iekāpsim aizaugušajā grāvī, kur kalmes jau izstiepušās vai metra garumā. Var saplūkt pamatīgu klēpi, ienest istabā un kaut vai spainī salikt. Smaržos labi un arī stāvēs ilgi, vismaz līdz Jāņu dienas atsvētei jeb Pēteriem noteikti.

Romantika? Ar to vairs arī nav īsti lāgā. Jaunībā gan likās, ka Jāņu nakts būs brīnumu pilna. Sešpadsmit, septiņpadsmit un vēl pat divdesmit piecos gados pasaule rādās pavisam savādāka, bezrūpīgāka, drošāka un mierīgāka, jo tad galvenais esi tu pats un vēl varbūt tas otrais cilvēks, kuru uzlūkojot sirds palecas un tā arī vairs nenokrit atpakaļ ierastajā vietā. Tad arī Jāņu nakts rasā kājas nesalst un negantie odi nemaz tik nešpetni neliekas. Vēlāk sākas visādas klapatas — te nav neviena, kas Līgo vakarā bērņus pieskatītu, te vīrs jau paspējis *pielīgoties*, ka kājās neturas, vai atkal visa nopelnītā aldiņa par dzīvokļa komunālajiem maksājumiem atdodama un vienīgais svētku cienasts ir vārīti vecie kartupeļi ar krējuma aizdarā iemaisītiem lociņiem. Kāda gan romantika tādā noskaņojumā, atliek vienīgi ieslēgt televizoru un skatīties neiztrūkstošo klasiku «Limuzīns Jāņu nakts krāsā». Par radio klausīšanos nemaz nav ko domāt, jo tas, kā daudzās un dažādās raidstacijas jau triju nedēļu garumā paspējušas radīt nepatīku pret ligodziesmām, nav vārdos izstāstāms. Gribas iesniegt valdībā projektu un ierosināt ar likumu aizliegt pirms svētkiem drillēt skaistās un skanīgās melodijas. Lai Jāņi būtu Jāņi un nepārvērstos melodiņu garā sagatavošanās maratonā, kura finišā vairs nav spēka priecāties ne lieliem, ne maziem.

Veikalos un mārketos romantikas vēl mazāk, viens vienīgs bizness. Desiņas, ruletes, šašliki, alus, siers, sālīti riekstiņi un *voblas* — viss ar parastām un superatlaidēm. Nāciet un pērciet pēc iespējas vairāk! Varbūt laimēsiet kādu T-krekliņu, divriteni un, ja veiksies, varbūt pat kaut ko krietnāku. Un pamazām aizmirstam, kā smaržo pašu tikko no krāsns mutes izvilkts baltmaizes kukulītis, cik karsts un kūpošs ir rupjmaizes klaiņš, kad saimniece tam slapju roku pārvelk pār muguru. Un cik kārdinoša izskatās no ledus-skapja izņemta aukstās gaļas bļodiņa ar plānu tauku kārtiņu virsū!

Kur tad ir tā vasaras saulgriežu romantika? Varbūt tautas dziesmās? Pūt, Jānīti, vara tauri, kalniņā stāvēdams... Pats Jānītis danci veda apkārt kuplu ozoliņu... Dod, Jānīti, saldu alu, tev aug mieži tūrumā... Aizmirsušās dziesmas, aizmirsušies melodiņi. Žēl, bet tā gribas ticēt, ka Jāņu naktī atveras debesis, un, ja tajā brīdī kaut ko vēlas, tas piepildās. Mani mīļie un tuvie, mani tālie un nepazīstamie cilvēki, aizvadīsim šo dienu, lai varētu teikt: «Nāc, Jānīti, citu gadu!»

L.Kirillova

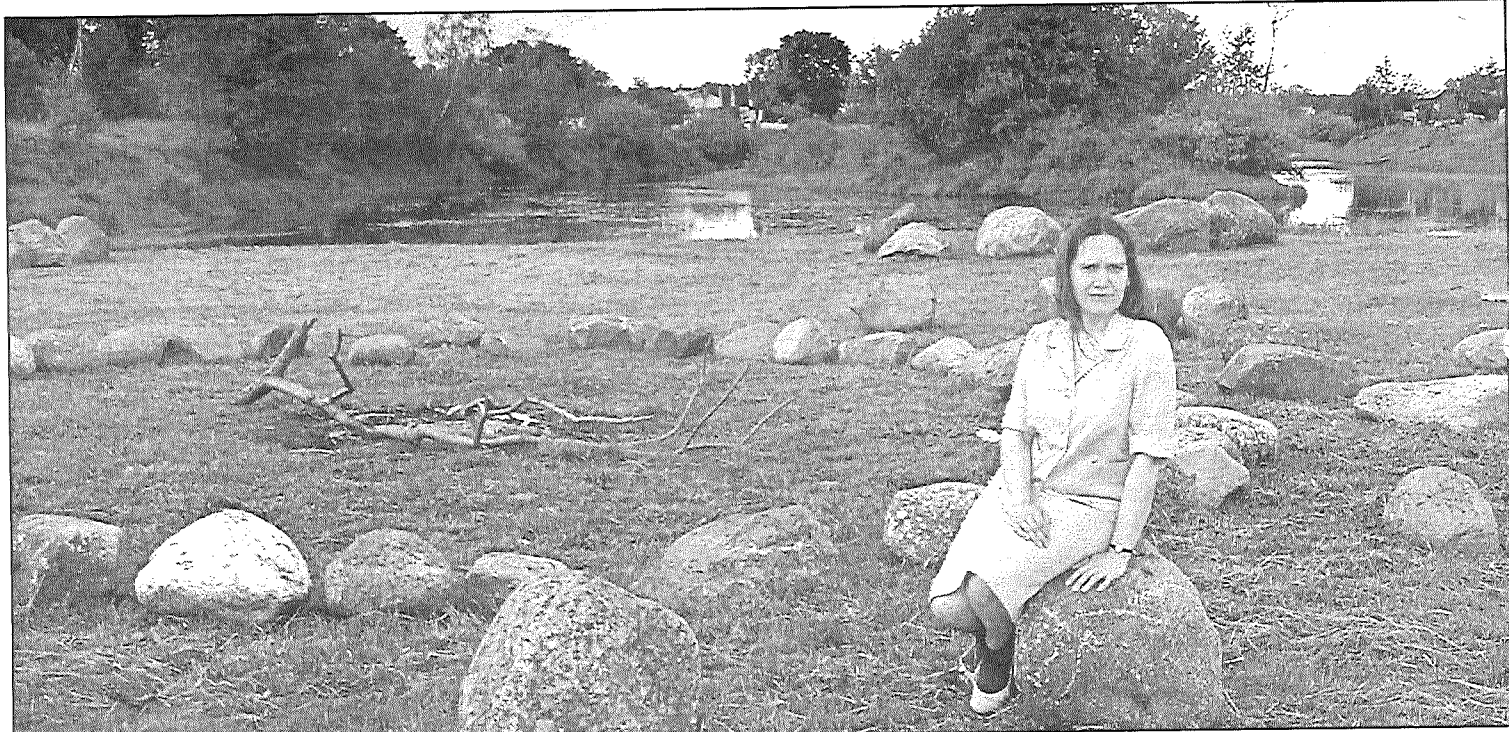
LĪVĀNU NOVADĀ

Līgošanai vieta – Dubnas ielokā

Līgo vakarā Līvānu iedzīvotāji šogad varēs doties svinēt Līgo svētkus un piedalīties dažādās jautrās izdarībās uz Domes ielu. Tur, pateicoties dzīvokļu un komunālās saimniecības darbiniekiem, labiekārtota pļaviņa upes krastā, kur Dubna met strauju līkumu, pirms saplūst ar Daugavu.

Kā pastāstīja novada domes izpilddirektora vietnieks Aivars Smelcers, vajadzējis tikai mazliet pielikt pūles, un ierastā vieta pilsētas nomalē pārvērtusies līdz nepazīšanai. No Turku pagasta šurp atvests liels daudzums dažāda izmēra laukakmeņu, daži visai prāvi, izkustināmi tikai ar spēcīgas tehnikas palīdzību. Pelēkie milži sakārtoti grupās, tādā veidā iežogota pat ugunsкура vieta. Lai gan iepilānotie labiekārtošanas darbi vēl īsti nav galā, pļaviņu jau iecienījuši pilsētnieki, vakaros te nāk gan jaunieši, gan māmiņas ar mazuļiem, kuriem ļoti patīk kāpeļēt pa akmeņu krāvumiem.

Domes ielas kreisajā pusē, vietā, kur vēl nesen atradās tā sauktās Baltās skolas vecie šķūņi, tagad ir gluds laukums. Grausti, kas jebkurā brīdī draudēja sabrukt, novākti. Paredzēts, ka šajā vietā tiks ierīkots jauns bērnu rotaļu

● Lūk, te 23. jūnija vakarā tiks aizdedzināts Jāņu ugunskurs, kura liesmas spoguļosies Dubnas ūdeņos, kuru viļņos savus piebriedušos pumpurus jau šūpo ūdensrozēs. Pricīga par paveikto ir Līvānu novada domes arhitekte Inga Ancāne.

un atpūtas laukumis, savos plānos dalījās novada domes arhitekte Inga Ancāne.

Novada domes deputāti ir nolēmuši, ka iesāktais ir jāturpina, te-

ritoriiju Domes ielas galā un pus-salu izveidojot par brīvdabas atpūtas kompleksu, kur tiks uzcelts amatniecības centrs un, kā apstiprinājusi novada domes attīstības

komisija, uzbūvēta arī estrāde. Taču tālākā perspektīvā tur paredzēti arī veloceliņi, kempings, labiekārtota peldvieta. Protams, pašu līdzekļu vien būs par maz, tāpēc

domnieki cer, ka izdosies piesaistīt PHARE vai citu programmu līdzekļus.

Uzlabos telefonsakarus pilsētā

● Zaļās un Biedrības ielas krustojumā firmas «RIO» ekskavatora vadītājs Pjotrs Sedjukevičs ar Japānā ražoto ekskavatoru, kas vairāk gan līdzinās spēļmantiņai, rok tranšeju tikai 25 centimetru platumā. Aptuveni 90 centimetru dziļumā tur tiks ieguldīts telefonsakaru kabelis. Kā skaidro firmas celtnieks Andrejs Sukonkins, ja augsne nav akmeņaina, dienā ar mazo ekskavatoru «KOBELCO» varot izrakt tranšeju pat 300 metru garumā.

SIA «Lattelekom» pagājušajā rudenī Līvānos sāka īstenot projektu telefonsakaru uzlabošanai. Projekts paredz sistēmas modernizāciju un visu pilsētas abonentu pieslēgšanu ciparu tīklam, informē Līvānu novada domes izpilddirektors Aleksandrs Karpenko.

Sakaru un elektromontāžas darbu firma «RIO» no Daugavpils, kas veic būvdarbus, sola, ka pirms pusotra mēneša uzsāktie darbi varētu būt galā jau jūlijā beigās. Taču domes atbildīgie speciālisti uzskata, ka projekta beigu termiņu iespējams pagarināt, jo steiga nav vajadzīga. Mēs neesam tik bagāti, lai varētu pieļaut sasteigtu un līdz ar to arī nekvalitatīvu darbu, skaidro novada domes arhitekte Inga Ancāne.

Pilsētā strādā vairākas brigādes. Tiek raktas tranšejas, likti jauni telefonsakaru kabeli. Uzņēmējiem būs jāgādā arī par izrakto ielu, ceļmalu un gājēju ietvju sakārtošanu.

Ceļu fonda līdzekļus novirzīs uz laukiem

Šogad Līvānu novada autoceļu (ielu) fondā plānoti 102 tūkstoši latu, kas paredzēti pašvaldības ceļu un ielu uzturēšanai, remontiem, rekonstrukcijām un jaunu projektu izstrādāšanai. Šī summa ir aptuveni par 30 tūkstošiem lielāka nekā pērn. Pagaidām gan nav iespējams paredzēt, vai novads saņems visu cerēto naudu, jo parasti pašvaldības saņem aptuveni 80 procentus plānoto ceļu fonda līdzekļu, skaidro novada domes izpilddirektors Aleksandrs Karpenko.

Nemot vērā to, ka iepriekšējos trijos gados ceļu fonda līdzekļi dažādiem remontiem pamatā tika ieguldīti Līvānu pilsētā, šogad lielākā daļa naudas – apmēram 60

tūkstoši latu – paredzēti pašvaldības lauku ceļu sakārtošanai.

Kā paskaidroja Līvānu novada domes izpilddirektora vietnieks Aivars Smelcers, 16. jūnijā tika pabeigta remontējamo ceļu posmu projektēšana. Paredzēts divu kilometru garumā rekonstruēt ceļu posmu Kalnapurvs – Žogi Turku pagastā, kā arī ceļu posmu Rožupē (aptuveni četrus kilometrus) Muktupāvēli – krievu draudzes kapsēta – Jaujas. Šiem mērķiem atvēlēti 45 tūkstoši latu. Minētie ceļu posmi izvēlēti tāpēc, ka par tiem tiks saņemts visvairāk novada iedzīvotāju sūdzību.

Vēl paredzēts Rožupē sakārtot ceļus uz Mālnieku un Puduļu kapsētu aptuveni 800 metru un viena kilometra garumā. Sakārtos ūdens novadišanas sistēmu, ierīkojot caurtekas. Plānots, ka šie darbi

uz kapsētu ceļiem izmaksās aptuveni astoņus tūkstošus latu.

Autoceļu (ielu) fonda līdzekļi tiks tērēti arī zāles pļaušanai ceļu nomalēs. Konkurss tika noskaidrots, ka Turku pagasta teritorijā šos darbus veiks zemnieku saimniecība «Lāči», bet Rožupes pagastā – zemnieku saimniecība «Skrūzmaņi».

Aptuveni divi tūkstoši latu jau iztērēti lauku ceļu planēšanai un greiderēšanai.

Aivars Smelcers uzsvēra, ka šogad rekonstruējamie ceļu posmi tiks iekļauti SAPARD programmā, lai projekta atbalstīšanas gadījumā pašvaldība varētu saņemt atpakaļ 90 procentus ieguldīto līdzekļu. Pagaidām vēl nav īstas skaidrības ar SAPARD līdzekļu apguvi Latvijā.

Atkritumu savākšanā pāries uz kontainersistēmu

Pieņemts domes lēmums, kas izmainīs sadzīves atkritumu savākšanas sistēmu Līvānos.

Pilsētā tiks izvietoti konteineri un jau tuvākajā laikā pašvaldības uzņēmums «Dzīvokļu un komunālā saimniecība» plāno iegādāties VOLVO markas atkritumu savācējmašīnu, kas šos konteine-

rus iztukšos. 1996. gadā ražotā automašīna uzņēmumam izmaksās aptuveni 8000 latu, taču šī summa nebūs jāsamaksā uzreiz, jo panākta vienošanās veikt atlikto maksājumu.

Tomēr pilnībā atteikties no atkritumu savākšanas līdzšinējās prakses, kad speciāla automašīna

brauca pa pilsētu pēc noteikta grafika, nav domāts. Vēl jau nav iegādāts arī pietiekams daudzums konteineru. Kā uzskata domes atbildīgie speciālisti, Līvānu iedzīvotāji jauninājumu uztverot ar dalītām jūtām. Tiekot izteikti viedokļi, ka konteineri tikai vairošot antisanitāriju.

AKTUĀLI

Valsts uzņēmuma alkatība draud ar bezdarba palielināšanos

Sāka ar solījumiem

Par vienu no populārākajiem izmēģinājumu trusīšiem vairāku pēdējo valdību laikā kļuvusi mežu nozare. Pirmais eksperiments sākās 2000. gada 1. janvārī, kad viena valsts mežu saimnieka vietā parādījās divi. Līdz tam strādājušajam Valsts mežu dienestam tika uzticētas tikai uzraudzības funkcijas, bet jaundibinātā valsts akciju sabiedrība «Latvijas valsts meži» (LVM) pārņēma savās rokās saimniecisko darbību.

Akciju sabiedrība daudz uzmanības veltīja reklāmai, pozitīvā tēla veidošanai, regulāri rīkojot preses konferences. Vienā no tām pirms dažiem gadiem LVM vadība prezentēja augošo koku pārdošanas stratēģiju valsts mežos 2001.-2003. gadā. Tā paredzēja augošo koku tirdzniecību un partattiecību attīstību uz ilgtermiņa mežizstrādes līguma pamata, solot līgumplatībās pārdot līdz 70% koksnes, izsolēs – tikai 30 procentus.

Nākot klajā ar šādu stratēģiju, akciju sabiedrība pasludināja, ka tas «Latvijas valsts meži» nodrošinās prognozējamu partneri un līdz ar to garantēs stabilus ieņēmumus, kā arī veicinās nozarē investīcijām labvēlīgu vidi. Mežizstrādātāji savas saistības pildīja godprātīgi. Ticot valsts akciju sabiedrības apgalvojumam par koksnes resursu izsniegšanas modeļa stabilitāti, mežizstrādes uzņēmumi, investējot līdzekļus ražošanā, pakāpeniski sāka attīstīties.

Divas piektdienas nedēļā

Taču, kā izrādījās vēlāk, a/s «Latvijas valsts meži» vadībai nedēļā ir divas piektdienas. Burtiski jau pēc gada LVM prezidents R.Stripnieks paziņoja, ka akciju sabiedrība turpmāk ilgtermiņa mežizstrādes līgumus pagarināt neplāno, jo, no mežu apsaimniekošanas un biznesa viedokļa, tie nenodrošina vienlīdzīgus apstākļus visiem mežu izstrādē un kokapstrādē iesaistītajiem uzņēmumiem, un koksnes resursi ar stabilām un zemām cenām koncentrējas salīdzinoši nelielas nozarē strādājošo uzņēmumu daļas rokās.

Tāpēc pagājušajā gadā tika nolemts uzsākt darbu pie apaļo kokmateriālu izstrādes un tirdzniecības pilotprojekta ieviešanas. Tā īstenošanai LVM ietvaros tika izveidota atsevišķa struktūrvienība «Apaļkoksnes piegāde». Eksperimenta būtība ir tāda, ka visiem, kam būs beigušies ilgtermiņa līgumi vai tādu vispār nav, koksni pārstrādei nāksies pirkt izsolēs. Tiesa, šis izsoles atšķirsies no līdz šim ierastajam. Tagad tiks izsolīta nevis pati cirsma, bet tajā augošais sortiments. LVM «Apaļkoksnes

piegāde» direktors A.Balodis to pamatoja ar to, ka uzņēmējiem tas būšot izdevīgāk. Viņaprāt, piemēram, zāģētavu, kura zāģē skujkoku baļkus, neinteresējot finierkluči, papīrmalka, stabu koksne vai lapu koku zāģbaļķi. Tad kāpēc viņam būtu jāizstrādā visa cirsma un pēc tam jāmeklē pircējs nevajadzīgam sortimentam? Līdz ar to šāds uzņēmējs izsolē pretendē tikai uz viņam nepieciešamo skujkoku zāģbaļķu apjomu, toties citus atkal vairāk interesēs citi koksnes veidi.

Bet tas vēl nav viss pilotprojekts. Izsolē uzvarējušai firmai pienākošos sortimentus mežā nevajadzēs izstrādāt pašai, bet to darīs «Apaļkoksnes piegādes» organizētajā konkursā uzvarējušais uzņēmums ar modernu tehniku. Atsevišķs konkurss notiks arī transporta pakalpojumiem. No pirmā acu uzmetiena, koksnes pārstrādātājam tiek piedāvāts ideāls variants ar pilnu servisu. Iegādājies izsolē zāģbaļķus vai finierklučus, un tev vairs nav nekādu rūpju. Ar augstākajām iekārtām, kas apgādātas ar elektroniku, mežā koki tiks nozāģēti ar precizitāti līdz centimetra desmitdaļai, sazāģēti un ar transporta pakalpojumu konkursā uzvarējušās firmas palīdzību izejvielas noteiktajā laikā tiks pievestas pie pašām ceļa durvīm. Tiesa, ja neiedziļinās šajā projektā un ielūkojas tajā nevis caur parādes durvīm ar spožo izkārti, bet no virtuves puses, tad atklājas, ka tur valsts uzņēmums, nerēķinoties ar savu bijušo partneru interesēm, atstājis aiz sevis sabradātu trauku kaudzes.

Tas bija viens no iemesliem, kāpēc LVM un Zemkopības ministrijas rīkotajā pasākumā Salaspilī, prezentējot apaļkoksnes tirdzniecības pilotprojekta rezultātus, notika visai asas diskusijas un izskatnēja neskaitāmi protesti.

Pilotprojekts skaitļos

Pirmais konkurss par apaļo kokmateriālu iegādi 310 000 kubikmetru apjomā tika izsludināts 2002. gada decembrī. Šis apjoms sadalījās pa sortimentiem – skujkoku zāģbaļķi, finiera kluči, stabu koksne, papīrmalka, lapkoku zāģbaļķi astoņos cirsma kompleksos

– Mērsraga, Mētru, Valmieras, Misis, Madlienas, Silvas un Ogres iecirkņos. Pēc nolikuma katrā cirsma komplektā 20% no skujkoku zāģbaļķiem, pēc kuriem ir īpaši liels pieprasījums, tiek rezervēti mazo līgumu pretendentiem, lai viss nenonāktu monstros rokās.

Pēc LVM struktūrvienības «Apaļkoksnes piegāde» direktora A.Baloža vērtējuma, interese par pirmo izsoli bijusi liela. Konkursa nolikumu izņēma 90 uzņēmumi, no tiem savus finansu piedāvājumus iesniedza 70. No uzņēmējiem piedāvātajiem 310 000 kubikmetriem koksnes tika nopirkts nedaudz vairāk par 90%. Tika pieņemti cirsma komplekti ar augstvērtīgiem sortimentiem: eglis zāģbaļķi, priedes zāģbaļķi, finierkluči, stabu koksne, papīrmalka.

Līgumus noslēdza tikai ar 40 uzņēmumiem. Konkursa rezultātā tika noskaidrotas arī astoņas firmas, kas veiks mežizstrādes darbus ar apaļkoksnes piegādi līdz ceļam.

Pēc nodokļu nomaksas šī pilotprojekta realizētāju peļņas rentabilitāte bija 8,7%. Izrādās, ka projekta administratīvās izmaksas bija 1,43 miljoni latu jeb 4,18 Ls/m³, cirsma iegāde izmaksājusi 11,11 Ls/m³ (noskaidrojās, ka uzņēmums «Apaļkoksnes piegāde» tās pērk no LVM, kuras struktūrā ietilpst pati, līdz ar to nauda no uzvalka viena kabatas ceļo uz oturu), sagatavošana – 2,57 Ls/m³, iecirkņu izmaksas – 0,63 Ls/m³, struktūrvienības «Apaļkoksnes piegāde» administrēšana – 0,42 Ls/m³.

Visvairāk cietīs mazie un vidējie uzņēmumi

Ja runā par pirmajiem eksperimenta rezultātiem, tad tie neko labu nesola mazajiem un vidējiem

kokapstrādes uzņēmumiem.

Starp izsoles uzvarētājiem 58% bija vidējie uzņēmumi, pa 21% – mazie un lielie. Lai gan šis sadalījums tika noteikts pēc EK rekomendācijās ietvertajam definīcijām. Vidējā komercsabiedrībā strādā no 50 līdz 249 darbiniekiem un gada neto apgrozījums nepārsniedz 23 miljonus latu, vai arī bilances kopsumma nav lielāka par 15 miljoniem latu. Mazajā komercsabiedrībā šie skaitļi ir attiecīgi – līdz 49 darbiniekiem, gada neto apgrozījums nepārsniedz 4 miljonus, bilances kopsumma – 3 miljonus.

Latvijā šī gradācija atšķiras. Mūsu mazais uzņēmējs ir mazāks nekā Eiropas Komisijas vērtējumā. Pēc Latvijas Mežizstrādātāju savienības prezidenta A.Cunskas vērtējuma, pilotprojekta ietvaros tūlīt pārsolīts gan par zāģbaļķiem, gan par papīrmalku.

Visai sāpīgi šis projekts var skart Latgales mežizstrādātājus. Vairākām firmām ilgtermiņa līgumi beidzas, un, atsakoties tos pagarināt, LVM šiem nelielajiem uzņēmumiem var liegt iespēju piekļūt koksnes resursiem, līdz ar to tur strādājošie paliks bez darba.

Pie nenoteiktās un mainīgās LVM politikas par savu nākotni nevar būt droši arī tiem, kam līgumu termiņi beidzas vēlāk. LVM izstrādātā attīstības stratēģija 2004.-2006. gadam aptver ļoti īsu laiku, kas neļauj uzņēmējiem plānot savu attīstību un rēķināties ar spēles noteikumiem valsts mežos. Bet, ja LVM piedāvātais apaļkoksnes sortimentu pārdošanas modelis nonāks arī Latgalē, mūsu uzņēmēji nespēs sacensties ar bagātnieku naudas makiem, viņiem nāksies ievērojami samazināt statusu.

Eksperimentu nevar vērtēt vienpusīgi

Savu viedokli izsaka a/s «Lindeks» Ludzas filiāles direktors V.Daudišs:

— Tas nav pareizi, ka Salaspilī notikušajā pasākumā no trijiem koksnes izsniegšanas veidiem – ilgtermiņa līgumiem, izsolēm un apaļkoksnes sortimentu tirdzniecības tika analizēta vienīgi pēdējā modeļa efektivitāte. Mums rādīja diagrammas, iepazīstināja ar anketās sniegtajām izsoļu un kon-

kursa dalībnieku atsauksmēm.

Bet vai var ieskicēt kopējo ainu, balstoties tikai uz 10 firmu atsūtītajām atbildēm. Atvainojiet, par kādu pilotprojektu efektivitāti var runāt, ja LVM administratīvie izdevumi koksnes realizācijas pašmaksā ir vairāk nekā 4 Ls/m³. Pie mums šie izdevumi ir līdz vienam latam. Pie tam rīkot eksperimentus ekstra cirmās, kā tas notika šajā pilotprojektā, kurās zāģbaļķu ir 60%, nav pareizi. Lai atbrauc pie mums un pastrādā cirmās ar likiem bērziem, apsēm un lieliem malkas apjomiem. Zinot baļķu deficītu, šīs augstvērtīgās cirmas pārdodot izsolēs, LVM nopelnītu noteikti vairāk.

Diemžēl sanāksmē, acimredzot baidoties no sabiedrības negatīvās reakcijas, neviens neuzdrošinājās runāt par tālāko ilgtermiņa līgumu likteni. Lielākai skaidrībai par iespējamo valsts meža īpašuma koksnes resursu tirdzniecības modeli varētu rasties viena, divu mēnešu laikā, kad šo jautājumu no visiem aspektiem, tajā skaitā arī no sociālā, izvērtēs pēc Einara Repšes 25. aprīļa rezolūcijas izveidotā 25 speciālistu darba grupa zemkopības ministra Mārtiņa Rozes vadībā.

Kurš uzņemsies atbildību par sekām, kādas iestāsies, būtiski laužot līdz šim izveidojušās līgumattiecības valsts mežos? Kurš atbildēs par zaudētajām darba vietām un papildus nepieciešamajiem līdzekļiem, lai samaksātu pabalstus bezdarbniekiem un segtu izmaksas par cilvēku pārkvalificēšanos? Kas galu galā kompensēs zaudējumus mežizstrādes uzņēmumiem, kuri veidojuši savu biznesu, balstoties tieši uz iepriekšējo valsts politiku, un kuri tiks izspiesti no tirgus, tieši pateicoties kārtējiem valsts pieņemtajiem politiskajiem lēmumiem?

Tāpat rodas jautājums, vai valsts ir tikai valsts akciju sabiedrība «Latvijas valsts meži», vai valsts ir arī tie uzņēmēji un uzņēmumos strādājošie, kas veiksmīgi attīstījuši nozari.

Tagad LVM masu saziņas līdzekļos nereti deklarē, ka visi ieguldījumi nozares izdzīvošanā un attīstībā ir tikai un vienīgi viņu nopelni. Zem šī lozunga LVM ar jauno sortimentu tirdzniecības modeli vēlas gūt maksimālu peļņu, ko viņiem nodrošinās privātie mežizstrādes uzņēmumi, sniedzot uzspiesti lētus pakalpojumus, un koksnes pārstrādātāji, kas, pateicoties resursu deficītam, pirms maksimāli dārgu koksni izsolēs, pie tam neko nemaksājot valstij par augošo mežu, kā to pašreiz dara visi pārējie mežizstrādes uzņēmumi.

G.Britiks

(Saisināti no «Ludzas Zeme»)

Kas Jāņu naktī – gada skurbāko un gaišāko nakti vēlas sev uzdāvināt kā smaržu, skaņu un vissmalkāko izjūtu buķeti, varbūt nedaudz nomaldīties un izgaist miglā, mēģinot apveicināties ar jāntārpiņiem, tam jāpamet trokšņojošs draugu pulks pie ugunsкура un jādodas saplūst ar dabu, ar nakti, ar klusumu, ar meža un upes dāvātajām izjūtām.

Mazliet neprātīgi un nedaudz riskanti? Īstiem piedzīvojumu cienītājiem, kas nebaidās tumsā uzkāpt bebram uz slāpās aste, noteikti nē, bet prātīgākiem šāds variants pieņemams dienas gaismā. Vai vismaz — tā vairāk uz rīta pusi, kad saules maliņa ceļas pāri horizontam, kad no ligošanas balss piekususi, bet likties gulēt – noziegums pašam pret sevi. Ja nu tomēr rīta gājienam pietrūcis spēka, tad Jāņu dienā DIŽKOKU TAKA Preiļu novada Aizkalnē izejama noteikti.

Taisnības labad jāatzīst, ka «Novadnieka» žurnālisti taku izstaigāja vēl pirms Jāņiem.

No Dižkoku takas veidošanas vēstures

Aizkalnes un Pelēču pagastos Jašas upes krastā atrodas valsts nozīmes dižkoki – ozoli. 2001. gadā toreizējā Aizkalnes pamatskolas Jasmuižas 592. mazpulka vadītāja izstrādāja projektu «Taka – aizsargājami dižkoki Aizkalnes pagastā», kura devīze bija «Mācīsimies mīlēt un saudzēt dabu – mūsu zaļo rotu». Latvijas vides aizsardzības fonds atbalstīja šo projektu, piešķirot 2000 latu.

Jau tajā pašā gadā mazpulcēni ar vadītāju Ingrīdu Kampāni devās vairākos pārgājienos pa Jašas upes krastu, meklējot dižkokus. Pēc vienošanās ar zemes īpašnieku, uz kura zemes atradās dižkoki, tika uzsākti takas tīrīšanas darbi. Mazpulcēni sakopa dižkoku apkārtni, izveidoja ap tiem aizsargsētiņas un ierīkoja atpūtas vietas.

Taka atrodas stāvā un gleznainā Jašas upes krastā. Tā ir 1500 metrus gara, un to izstaigāt, nesteidzīgi iepazīstot apkārtni, var apmēram vienā stundā.

Vērtīgākie apskates objekti ir trīs vietējas nozīmes aizsargājami dižozoli. Viens no tiem no pērķona spēriena ir aizgājis bojā, bet vēl joprojām aizsargājams. Visā takas garumā apskatāmi bebru «darbi» un «nedarbi».

Taču patlaban zemes īpašnieku ir satraukuši arī pieaugušo apmeklētāju «nedarbi» un viņš šajā sakarībā izteicis pretenzijas pašvaldības vadībai.

● Dižkoku takas sākums. Pa šiem pakāpieniem nokāpjot, paveras neredzēti plata Jašas upes ainava ar ūdeņiem pāri nolikūšiem kokiem un gleznainiem pretējiem krastiem. Šeit jāatgriežas arī gājiena beigās, lai izklūtu uz ceļu.

● Atpūtnieku ērtībām sagatavota ugunsкура vieta ar soliņiem, galdiņiem un pat ar nomizotiem iesmiem desīņu cepšanai.

Taka pašu acīm

Cauri dabiskiem vārtiem, ko veido divi jauni bērzi, pa nogāzē izveidotiem pakāpieniem lejup — tāds ir dižkoku takas sākums. Aiz koku lapotnēm paveras Jaša, pārsteidzoši plata, un tā pavada visā takas garumā. Stāvākajās vietās celiņš nostiprināts ar zemē ieraktiem kokiem, lai gājēji neievēlotos upē. Bebru, kuri dienas laikā ir neredzami, klātbūtne jūtama pēc pirmajiem soliņiem. Upes dzelmē guļ iegāzti vēl zaļojoši koki, bet krastā redzami to celmi un bebru aso zobu atstātās pēdas. Savukārt citi, samērā apjomīgi koki, jau kļuvuši par bebru intereses objektiem un to stumbri aizgrauzti līdz pat viducim.

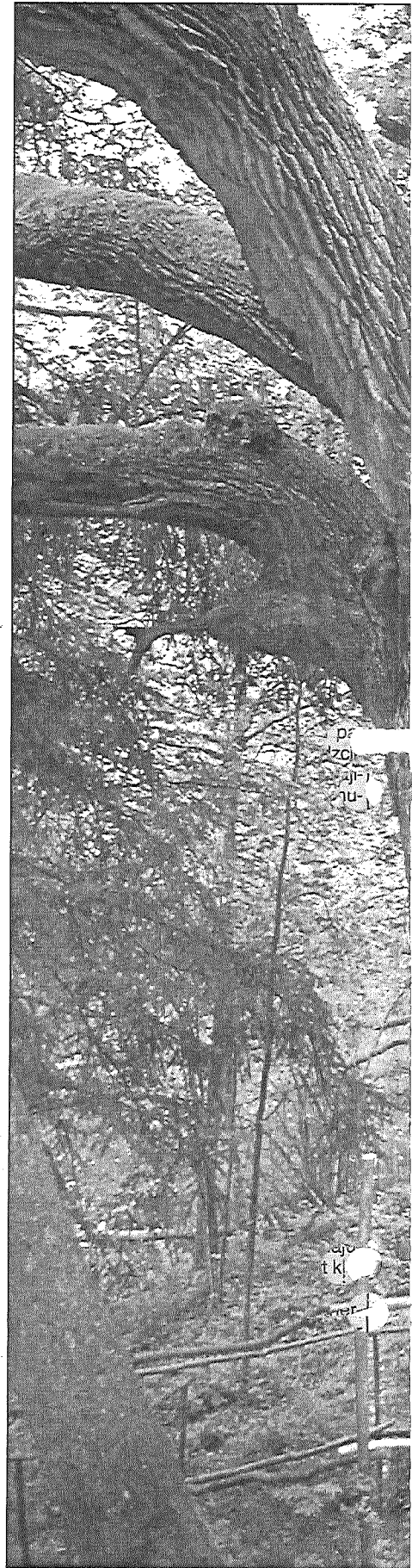
Takas abās pusēs bagātīga augu valsts – kreimenes, zalktenes, mugurenes. Ingrīda Kampāne stāsta, ka ļoti skaisti te izskatās vizbulu ziedēšanas laikā, kad nogāze ir zila. Pa taku jāiet lēnā pastaigas solī. Lai neaizskrietu garām putna perēklītim, kokam ar aci, dzīvnieku alu dobumiem, avotiņiem, lai neizbiedētu vāverīti lazdās. Nesteidzīgam gājējam arī Jašas upe atklās savu neatkārtojamo skaistumu.

Kad noiets paprāvs gabals, skatienam paveras milzenis dižozols, kura apkārtnē ir pieci (!) metri. Tik varens un iespaidīgs, ka aizraujas elpa. Līdz šim par tā esamību zinājuši tikai makšķernieki un vietējie iedzīvotāji, bet nu par lepno koku priecājušies tuvāki un tālāki ciemiņi.

Vēl pēc kāda gabaliņa gājēji par izturību tiek apbalvoti ar iespēju redzēt otru dižozolu, un pēc tam trešo – takas galapunktā. Te gājējiem jāgriežas atpakaļ un jāmēro ceļš līdz sākumpunktam, lai izklūtu uz ceļu.

● Ozols aug 300 gadus, birst 300 gadus un mirst 300 gadus. Šis dižozols cietis pērķona laikā, un joprojām pūlas dzīvot.

● Dižkoku takas lepnums – milzis, kuru trijātā apņemt ar izstieptām rokām nav iespējams. To demonstrē Ingrida Kampane, Gunta Uzuleviča un Valentīna Lukaševiča.

● Bebru nedarbi. Jaša ir pilna ar bebru nograuztiem un upē iegāztiem kokiem.

● Gājēju drošībai dižkoku takas malās ierīkotas margas, bet stāvākās vietas nostiprinātas.

Baltu svētais koks – ozols

zsenis baltu tautas ozolu uzskatījušas par svētu koku. Senos laikos Baltijas tautu teritorijās auga ozolu svētbirzis, atsevišķi koki tika uzskatīti par svētozoliem. Ozola zari un lapotne redzami Latvijas ģerbonī, uz naudas zīmēm. Arī dažādas organizācijas kā varenības un stipruma simbolu karogos nereti izšuj vai ieauš ozolzaru zīmējumu. Ozolus bieži vien izvēlas, kad jāstāda piemiņas koki. Ar devīzi – **ozola vainagu Latvijai** – 1996. gadā uzsāka valsts robežu apstādīšana ar ozoliem. Un vai iedomājami Līgo svētki un Jānis bez ozollapu vainagiem?

Ozols zied maijā ar divējiem ziediem. Sievišķie ir iesārti zīļu aizmetnīši, bet vīrišķie ziedi veido nokareņas spurdzes. Septembrī nobriedušās zīles, gaišbrūnas un spīdīgas nokrīt zemē, bet par to nonākšanu

augšanas vietā parūpējas dažādi putni – meža baloži, dzeņi, dzilnīši, dižknābji. Putni barojas ar tām viēlām, kas ir zilē, tāpēc lido pēc tām un nes uz kādu drošu vietu, lai pamielotos. Lidojot zīles bieži vien no knābja izkrīt. Visnaskākais ozolu dēstītājs ir silis, kas zīles iekāšņā zemē nebartām dienām, bet ne vienmēr tās pēc tam atrod.

Kad ozoliņš izdzīvis, sākumā tas aug ļoti lēnām, toties sakņu sistēma veidojas spēcīga un dziļa. Ap desmito dzīves gadu ozols sāk strauji stiepties. No astoņdesmit gadu vecuma koks briest tikai resnumā. Tam ir lielas un spēcīgas saknes, stipri sazarotas, kas sniedz pat četru metru dziļumā. Tieši tāpēc ozols spēj noturēties pat visstiprākajās vētrās un sev sagādāt bāriņas vielas kā arī mitrumu nabadzī-

gās augnēs un sausā laikā. Mēdz teikt, ka ozols jāaudzē kažokā ar kailu galvu. Tas nozīmē, ka koka apakšējai daļai jābūt noēnotai, lai stumbrs veidotos bez zariem. Tomēr galotne ir gaismas prasīga. Ja ozols ilgi audzis citu koku un krūmu ielukumā, pēc atbrīvošanas tam sāk augt jauni zari – jāņvasas.

Ozolkoks ir iecienīts blīvuma un dekoratīvā izskata dēļ. Ja stumbrs ilgi guļ ūdenī, tas nomelnē. No upēm izceltus, sen nogrimušus ozolus sauc par melnajiem ozoliem.

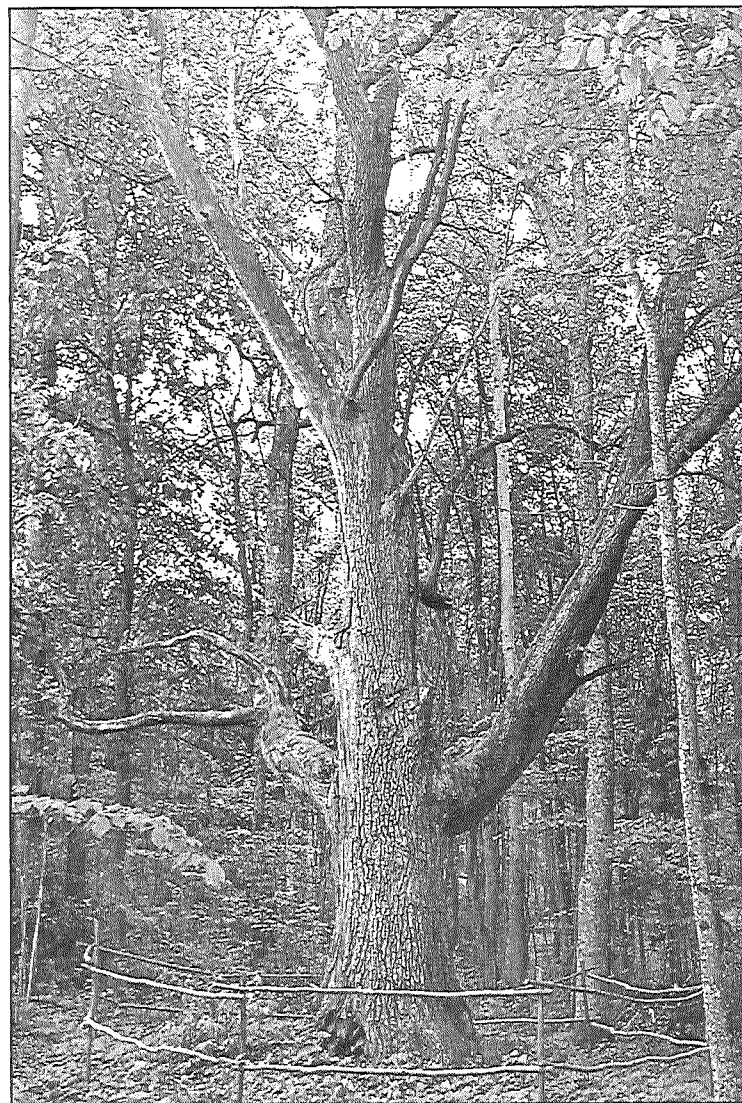
Dižākie Latvijas ozoli sasnieguši ap 800 gadu vecumu, tomēr precīzi tas nav pierādāms, jo stumbru vidus tiem satrunējis. Nereti ozoli spēj zaļot, ja vien tiem ir šaura koksnes un mizas josliņa.

Kāpēc ozoliem robotas lapas

Pirms vairāk tūkstošiem gadu ozoliem lapas bijušas tāpat gludas kā daudziem citiem kokiem. Dievs ar Velnu noslēguši derības. Velns teicis, ka viņš derības izpildīšot, kad ozoliem būšot lapas nobirušas. Dievs bijis ar mieru, un derības tikušas noslēgtas. Dievs nolēmis derības vinnēt un aizliedzis ozolam nomest lapas. Tā arī noticis. Pagājusi vasara, un pienācis rudens. Velns gaidījis, ka nupat sāks birt lapas. Nekā. Velns sācis dusmoties, bet nekā nevarējis darīt un domājis, ka gan jau ziemu nobiršot. Pienākusi ziema. Ozolam gan lapas sadzeltējušas, bet nost nekritušas. Velns domājis, ka gan jau pavasarī nobiršot, bet dažas dzeltenās lapas tomēr turējušas. Sākušas augt jaunas lapas. Tagad nokritušas arī no dzeltējušas, un tad jau bijušas uzaukušas jaunās lapas. Tā iznācis, ka ozols pavisam bez lapām nav bijis. Kad nu Velns redzējis, ka derības zaudētas, viņš ticis ļoti dusmīgs. Klupis ozolā un ņēmis plēst lapas robu robos, tā ka tās uz visām pusēm jukušas.

No tā laika arī ozolam robainas lapas, un tās nekrīt nost pa ziemu. Jo Dievs atstājis par piemiņu, ka viņš Velnu uzvarēja.

Latviešu tautas teika

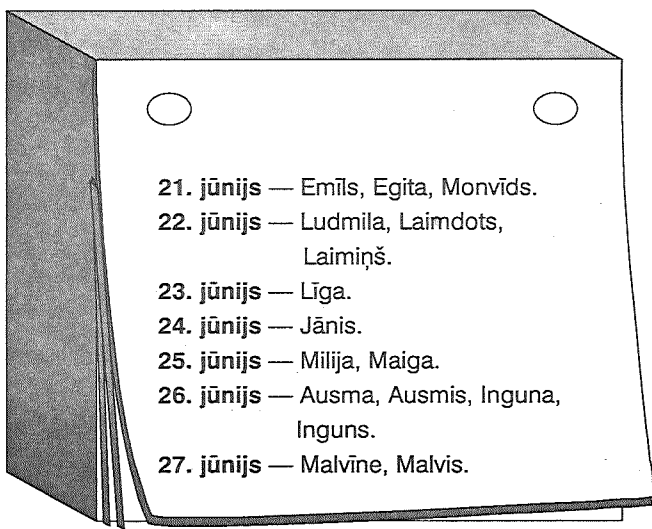
● Šo dižozolu līdz šim skatītāju acīm bija noslēpusi raiba citu sugu koku kompānija. Nu tā īpašā nozīme izcelta ar apkārt ierīkotu sētiņu.

Dižozolu taku izstaigāja un 6. un 7. Iappusi sagatavoja L.Rancāne. Foto: M.Rukosujevs

8.

APSVEIKUMI

- 21. jūnijs — Emīls, Egita, Monvīds.
- 22. jūnijs — Ludmila, Laimdots, Laimiņš.
- 23. jūnijs — Līga.
- 24. jūnijs — Jānis.
- 25. jūnijs — Milija, Maiga.
- 26. jūnijs — Ausma, Ausmis, Inguna, Inguns.
- 27. jūnijs — Malvīne, Malvis.

Novadnieks

Sestdiena, 2003. gada 21. jūnijs

HOROSKOPS NEDĒĻAI (23.06. - 29.06.)

Auns. Nopietnība visies ar nevilto-tu dzīvesprieku, brīžiem nespēsiet izsekot līdzī straujajām pārmaiņām. Šī nedēļa būs veiksmīga attiecībās, taču grūtāk būs ievērot mērenību. Pārdes zieda meklējumi var patīkami ielgt, it īpaši, ja to darīsiet kopā ar jauniegūto romantisko mīlestību.

Vērsis. Uzklusies kompetenta, bet piesardzīga cilvēka padomus, jo pārsteidzīga rīcība var radīt bēdīgas sekas. Mēģiniet nesarežģīt dzīvi, vērptot intrigas. Samaziniet savas vēlmes, esiet uzticīgs savai istajai mīlestībai, neļaujiet savu prātu aizmiglot ar vīstošu jāņuzāļu apreibinošo aromātu. Būsiet tendēti pārmērīgi nodoties kādam kaitīgam ieradumam.

Dvīņi. Attiecībās ar amatpersonām un policistiem esiet piesardzīgi un korektāki. Savas ieceres skali nestāstiet, jo šonedēļ aktivizēsies jūsu skauģi un nelabvēji. Liela aizņemtība var traucēt daudzas citas svarīgas dzīves sfēras — kamēr jūs čakli organizēsiet, strādāsiet un vadīsiet Jāņu tradicionālās izpriecās, jūsu otrā pusīte jau būs kopā ar citu.

Vēzis. Mēģiniet pieskaņoties apkārtējo viedoklim, jo uzstājīga uzskatu paušana nav labākais veids, kā pārņemt savu. Esiet iecietīgāks pret līdzīgiem un nepārmēriet viņiem to vajības. Starp daudzajiem iepazītajiem pretējā dzimuma pārstāvjiem būs grūti atrast savu īsto, ar kuru kopā meklēt papardes ziedu.

Lauva. Jūs gaida grūta izvēle, no lēmuma var būt atkarīgs jūsu turpmākais dzīves ceļiņš. Izvairieties no sadarbības ar fanātiķiem. Piemērots laiks, lai bildinātu vai dotos laulībā. Vienmēr vadieties no konkrētajiem apstākļiem, lieki nefantazējot. Šonedēļ labāk būs, ja paklusēsiet un ieklausīsieties teiktajā.

Jaunava. Daudz kārt tiks pārbaudīta jūsu pacietība, arī viss iecerētais neizdosies uzreiz. Gūsiet necerēti derīgu pieredzi, kuru varēsiet izmantot visas dzīves garumā. Sastapsiet sen neredzētus bērnības draugus, kurus iemīlēsiet ar jaunu sparpu. Privātajā dzīvē satricinājumi nav gaidāmi.

Svari. Dodieties nelielā atvaļinājumā, jo noguruma dēļ varat pieļaut klaidas veicamajā darbā. Darbs un karjera prasīs daudz spēka, varat kļūt nervozs un nesavaldīgs. Paši svētki var negaidot izvērsties ugunīgi aizraujoši, liksies, ka dzīve uzņem straujākus apgriezienus. Svētkos vajadzētu atrast brīvu brītiņu, lai atvairdzētos tuvu un mīlu cilvēku lokā.

Skorpions. Ievērojiet it visā mērenību, augstu tiks novērtētas jūsu spējas objektīvi paraudzīties uz notiekošo. Jāņu laiks kā radīts, lai pārvērtētu savas dzīves vērtības, par prioritātēm izvirzot sirdsmieru un patiesu mīlestību. Šis laiks piemērots, lai bildinātu vai dotos laulībā, kas būs patiešām laimīga un mūžīga.

Strēlnieks. Ieteicams radošs darbs, sadarbojoties ar mākslas aprindu pārstāvjiem. Šonedēļ jums nevajadzētu nodoties nopietniem darījumiem. Nepārspīlējiet ar izklaidēm, jo iespējamas nepatīkšanas un zaudējumi, kas saistīti ar azartspēlēm. Jāņus centieties svinēt pēc iespējas tradicionālāk.

Mežazis. Auglīgs laiks, daudz veiksmīgu un derīgu iepazīšanos. Izmantojiet izdevību, lai nostabilizētu savu materiālo stāvokli. Šonedēļ beidzot varēsiet padomāt arī par savu personisko dzīvi, nokārtosiet attiecības ar partneri, maigas rūpes uzjundīs seno kaislību vilni. Mīlas dzīvē saglabājiet uzticību tradīcijām.

Ūdensvīrs. Koncentrējieties savu tiešo pienākumu veikšanai, rīkojieties mērķtiecīgi. Nedzīvojiet pagātnei, bet domājiet par šodienu. Aizmirstiet par mērķiem un plānošanu, ļaujieties iedvesmas plūdiem un esiet nelōģisks un nevaldāms. Jūsu dzīvi noteiks intūcija un negaidīti impulsi.

Zivis. Saņemsiet godam nopelnītu kritiku, neuztveriet to kā pašcieņas aizskārumu. Jūsu pītās un vītās intrigas nesniegs cerēto rezultātu. Svētki būs patīkamām emocijām bagāti, ja vien jūs pratīsiet saskatīt un novērtēt labo.

Audz laimīgs, mazais!

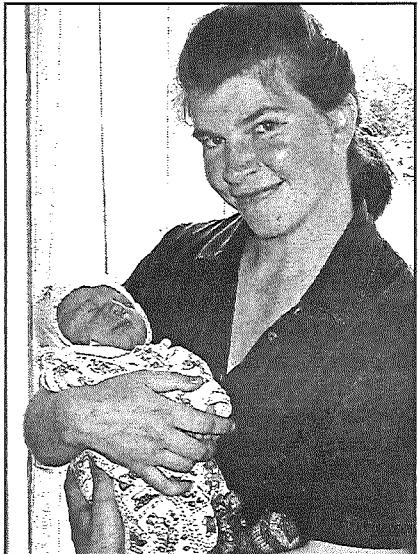
Solvitas Kursītes-Pudules meitiņa ar savu piedzimšanu māmiņu un tēti Dzintaru iepriecināja 14. jūnijā. Tētis bija klāt šajā brīdī, sadūšināja un uzmundrināja jauno māmiņu. Mazajai meitiņai doti divi vārdi. Māmiņa viņu vēlējas saukt par Andru, tētis — par Kristiānu. Tāpēc tagad meitai dokumentos būs abi šie vārdi. Tomēr ikdienā viņu sauks par Andru.

Solvita un Dzintars dzīvo Rīgā, laiku pirms dzemdībām topošā māmiņa pavadīja Viļānos, bet izvēlējās Preiļu slimnīcu. Bi-ju saklausījusi labas atsaukmes par to, viņa stāsta, un patiešām jūtas apmierināta par saņemtajiem pakalpojumiem.

Dzintara vecāki Irēna un Leonards, kā arī Solvitas vecāki Dzintars un Roberts ir lepnī par savu pirmo mazbērniņu. Jaunā māmiņa saņēmusi mīļus apsveikumus un skaistus pušķus ar orhidejām.

Andru Kristiānu kristīs Viļānos, kūmās lūgs Dzintara draugu ar draudzeni.

Jaunā māmiņa Preiļu mediķiem teica sirsnīgu paldies par palīdzību dzemdībās.

Mārites Liepsaldes puisītis piedima 12. jūnijā. Māmiņa un tētis Jānis domā, ka dēliņu sauks par Lauri, bet tomēr tas vēl nav galīgais lēmums. Ģimēnē tagad augs divi dēļēni. Ar vecāko puisīti Juri «Novadnieks» savus lasītājus iepazīstināja 2001. gada decembrī, kad dažas dienas vecais mazulītis, tāpat kā tagad viņa brālītis, gulēja māmiņai uz rokām. Ģimene dzīvo Sīlukalna pagastā.

Vecmāmiņai Bronislavai un vectēvam Viesturam tagad jau visai kupls mazbērnu pulciņš, — viņi ir seši.

Mārite par palīdzību dzemdībās pateicās ārstei Larisai Bogdanovai, kā arī pārējiem dzemdību nodaļas darbiniekiem.

12. jūnijā pasaulē nāca maza meite-nīte, kuru māmiņa Andra Ģlauda un tētis Aigars nosauksi baltas puķītes vārdā, kas zied pirmsjāņu laikā — Madara. Ģimene dzīvo Līvānos. Aigars strādā uzņēmumā, kurā pārstrādā kūdras.

Madariņa piedzimstot vecvecāku godā iecēlusi Lidiju un Jāni. Bet otrai vecmāmiņai un vectētiņam viņa ir jau trešais mazbērns.

Mazulīti paredzēts kristīt Līvānu katoļu baznīcā. Māmiņa meitiņai vēl augt skaistai, gudrai, laimīgai. Andra teica paldies ārstei Larisai Bogdanovai, vecmātei Lūcijai un pārējiem dzemdību nodaļas darbiniekiem par palīdzību dzemdībās.

INFORMĀCIJA

Mācīties nekad nav par vēlu

Jā, mācīties nekad nav par vēlu. To esam dzirdējuši bieži, bet ne vienmēr tam ticējuši un mēģinājuši darīt arī paši. Kas notiek tad, ja mācāties 30, 40 vai 60 gadu vecumā? Izrādās, ka nekas slikts nenotiek, mēs tikai iegūstam. Iegūstam jaunas, lietderīgas zināšanas, apgūstam prasmes, kas ir bijušas vajadzīgas dzīves gaitā, bet nav iznācis laika vai iespēju iemācīties iepriekš. Iepazīsim arī cilvēkus, kurus varbūt ne satikuši, ja nemācītos vienā grupā.

Kā informēja Elita Jermolajeva, projekta «Pieaugušo izglītības centrs» vadītāja, Preiļu rajona pieaugušo izglītības konsultatīvās padomes priekšsēdētāja, pieaugušajiem tālākizglītības iespējas dod Līvānu fonda «Baltā māja» un sabiedriskās organizācijas «Preiļu Sieviešu klubs» projekts «Pieaugušo izglītības centru izveidošana

Līvānos un Preiļos». Projekts tika uzsākts, pateicoties Nīderlandes labdarības fonda STUW finansējumam un pašvaldību atbalstam. Trīs gadu laikā Līvānos un Preiļos ir izveidota mācību bāze, iekārtotas datorklases un organizētas pieaugušo apmācību grupas. Kā uzsvēra Elita Jermolajeva, datorzināšanas, psiholoģijas iemaņas, angļu, vācu, latviešu valodas zināšanas, projektu izstrādāšanas prasmes kopumā ir apguvuši 1272 Preiļu rajona cilvēki. Pēc kursu beigšanas daudzi dalībnieki ir ieguvuši lielāku pašapziņu, citādu attieksmi pret dzīvi, vairāki atraduši darbu, daži pat uzsākuši savu biznesu. Līdz šim lielāku aktivitāti izrādījušas sievietes, bet aizvien vairāk apmācībās iesaistās arī vīrieši.

Diemžēl Latvijā joprojām nav pieņemts likums par pieaugušo izglītību, un nav noformulēta valsts nostāja, tomēr šo darbu

veiksmīgi vada sabiedriskā organizācija «Latvijas pieaugušo izglītības apvienība». Tātad, tas joprojām ir sabiedriskās organizācijas ziņā, kuras darbība balstās uz projektu realizēšanu.

Ja salīdzinām pieaugušo izglītību Latvijā un Eiropas Savienības valstīs, tad redzam, ka Eiropā pieaugušo izglītībai tiek pievērsta ļoti liela uzmanība valstiskā līmenī. Maija sākumā Rīgā notika nozīmīga konference «Cilvēciskais aspekts un dažādība pieaugušo izglītībā», ko organizēja Ziemeļu ministru padome, lai izstrādātu kopēju plānu Ziemeļu un Baltijas valstu sadarbībai mūžizglītības jomā nākotnē.

Elita Jermolajeva stāstīja, ka rajonā šogad aktivizējies darbs pieaugušo izglītības konsultatīvāajā padomē, kurā apvienoti gan dažādu izglītības jomu, gan Nodarbinātības dienesta speciālisti. Ar pašvaldību atbalstu tiek cerēts

● Datorkursu beidzēji ar projekta biroja organizatori Intu Pauņiņu un pasniedzēju Aleksandru Poplavski (priekšplānā).

uz pieaugušo izglītības paplašināšanu, piedāvājot apmācību iespējas maksimāli tuvu cilvēku dzīvesvietai.

Apmācību kursi projektā «Pieaugušo izglītības centrs» atsāksies rudenī.

Sagatavoja L.Rancāne

Alkohola atkarība un rehabilitācija

«Alkoholisms ir tad, kad alkohola lietošanas rezultātā ir kļuvis vai var rasties kaut kādi traucējumi dzīvē, bet cilvēks, neskatoties uz to, turpina dzert», uzskata Straupes narkoloģiskās slimnīcas galvenais ārsts Edmunds Rudzītis. «Piemēram, ja cilvēkam pastāv draudi pazaudēt darbu, ģimeni vai arī ja dzēršana ir šķērslis karjeras izaugsmei, bet cilvēks turpina dzert, tad to var uzskatīt par alkohola atkarību.»

Kāpēc cilvēki dzer?

Alkoholiķus var iedalīt piecās grupās atkarībā no dzēršanas motīviem, skaidro E.Rudzītis, atsaucoties uz vācu kolēģu veiktu pētījumu.

■ Cilvēki, kas sapņo par vienlīdzību. Šie cilvēki kompānijās dzērot realizē sapni par vienlīdzību, jo tur visi ir vienādi neatkarīgi no tā, kas kurš ir - bagāts vai nabags, gudrs vai muļķis.

■ Astēniķi — bailīgie, nedrošie, neuzņēmīgie. Ja puisim patīk meitene ballītē, bet ir bail uzlūgt, tad risinājumu viņš meklē alkoholā. Pie šīs grupas pieder arī tie, kas nespēj sievismātei pateikt, ko domā par viņu, nespēj priekšniekam lūgt algas palielinājumu. Šīs grupas cilvēki alkoholu lieto drosmei. Bez alkohola astēniķis nespēj sevi pieteikt.

■ Neurotiķi — tie, kas visu ļoti sāpīgi uztver. Ja kāds tramvajā nolamā, tad, lai nomierinātos, astēniķim ir nepieciešams iedzert simts gramus. Šiem cilvēkiem ir arī raksturīgi domāt — mani nesaprata, man nodarīja pāri. Šī tipa cilvēki alkoholu lieto kā nervu zāles, lai nomierinātos.

■ Infantīlie, mazattīstītie cilvēki, kuriem nav interešu. Viņiem viss izskatās pelēks. Viņi nesaņemta neko skaistu. Māju celt negrib, dārzu stādīt arī. Šīs grupas

cilvēki alkoholu lieto, lai atraisītu savas intereses, atdzīvotos. Kad viņi iedzer, tad sāk saklausīt mūziku, pēkšņi atskārst, ka vajag biznesu taisīt, ka sen draugu nav apciemojuši. Alkohols viņu gadījumā kalpo kā starteris. Latvijā šī grupa varētu būt īpaši liela, uzskata E.Rudzītis. Viņš ir arī novērojis, ka īpaši jauniešu vidū daudz ir tādu, kas kļūst runātīgi un kustīgi tikai lietojot alkoholu.

■ Psihotraumātiķi, cilvēki, kas ir piedzīvojuši lielu triecienu. Šie gadījumi ir vissmagākie. Kā piemēru E.Rudzītis minēja cilvēkus, kas pēc uzvarēta kara atgriezušies atklāja, ka nekā vairs nav — ne sievas, ne bērnu, ne mājas, ne stādīto ābeļu. Līdzīgi ir arī mūsdienās, kad cilvēkam sabrūk viss biznesa vai arī paša izraisītā avārijā aiziet bojā visa ģimene, bet viņš vienīgais paliek dzīvs. Šādos gadījumos cilvēks alkoholā meklē nāves ekvivalentu, piedzēras līdz bezsamaņai, jo grib izdzēst notikušo no smadzenēm.

«Mēs visa tauta esam psiho-

traumēta,» piebilda E.Rudzītis. «Kari, revolūcijas, tanku ienākšana, Sibīrija, kolhozu dibināšana, zemes nacionalizācija, atmoda deviņdesmitajos gados, kad atkal viss izmainījās. Tās visas bija psiho-traumas. Mēs visi varētu nodzerties. Vienkārši mēs turamies pie kaut kā un neļaujamies straumei.»

Kas ir šķērslis atturībai?

Straupes narkoloģiskajā slimnīcā pacienti uzturas piecas dienas, kuru laikā iziet detoksikācijas kursu, kā arī saņem psiholoģisku palīdzību. Tomēr ar to vien nepietiek. Pacientam arī turpmāk vajadzētu apmeklēt psihologu un, kas pats galvenais, būtiski mainīt savu dzīvi, ieradumus. Diemžēl 99% slimnieku pēc gada, diviem atsāk lietot alkoholu. E.Rudzītis min divas galvenās barjeras, kuru dēļ cilvēkiem tomēr neizdodas cīnīties ar alkoholismu:

Alkohola ietekme uz veselību

- ✓ Degvīns iedragā vīrieša potenci, bet sievietē kļūst dzimumvēsa; degvīns novājina arī nervu sistēmu.
- ✓ Vīnogu vīns veicina aknu cirozi.
- ✓ Savukārt alus novājina sirds darbību un iedragā nieru un urīnpūšļa darbību.

grūtāk ir piekrist absolūtai atturībai, jo ir jāpieņem, ka nevarēsi izdzert pudeli alus Jānos, šampanieša glāzi Jaungadā. Nevarēsi iedzert tēva bērēs. Visi ir ar mieru dzert mazāk, bet nevis atteikties pavisam. Lai pieņemtu šo lēmumu, ir jābūt stipram cilvēkam.

Uzziņai

Latvijā ir četras narkoloģiskās slimnīcas: Rīgā, Jelgavā, Daugavpilī. Straupē un narkoloģiskā nodaļa pie Līvānu centrālās slimnīcas. No alkohola atkarīgais var doties pie 8500 praktizējošiem ārstiem, no kuriem pieci praktizē Straupes narkoloģiskajā slimnīcā.

Straupes narkoloģiskā slimnīca ir izveidota 1963.gadā un bija pirmā narkoloģiskā slimnīca Latvijā. Sākotnēji tā bija piespiedu ārstēšanās, bet pēc tam labprātīgas ārstēšanās iestāde. Tagad slimnīca katru gadu uzņem 3500 pacientus no visiem Latvijas rajoniem. Līderi absolūtos skaitļos jau vairākus gadus pēc kārtas ir Rīgas, Cēsu un Limbažu rajons.

Rajons	Pacientu skaits Straupes narkoloģiskajā slimnīcā vidēji gadā
Rīga	800 - 900
Cēsu raj.	500 - 600
Limbažu raj.	250 - 300
Valmieras raj.	200 - 250
Madonas raj.	150 - 200
Alūksnes raj.	150 - 160
Valkas raj.	150 - 160
Ogres raj.	100 - 120

Ko darīt, lai nedzertu?

«Cīnīties ar alkoholu, nozīmē cīnīties ar sekām,» atzīst E.Rudzītis. «Ja tev ir problēmas ar alkoholu, tad tas nozīmē, ka tev nav dzīves mērķa, tu nemāki izvēlēties draugus. Tu gribi vienlīdzību? Tad cīnies par to! Vienlīdzību ir iespējams panākt tikai uz augšu. To var panākt iedodot nevis visiem atņemot.»

E.Rudzītis uzskata, ka viss sākas jau bērnībā. Bērnos ir jāieaudzina paklausība vecākiem, patriotisms, kultūras vērtības, dažādas intereses. Bērni ir jāmotivē sportot, doties ekskursijās. Piemēram, šobrīd Vācijas alus rūpniecībai ir nopietnas problēmas, jo vācu jaunatnē populāru sportistu ietekmē ir sācies sporta entuziasms. Jaunieši grib sasniegt augstus rezultātus sportā un tāpēc

vairs nedzer alu. Starp citu, Latvijā alus lietotāju skaits tieši pēdējos gados ir ļoti pieaudzis, īpaši jauniešu vidū. Straupes narkoloģiskajā slimnīcā semināra norises laikā ārstējās jaunieši vecumā no 21 līdz 26 gadiem, kas katru dienu izdzēra 7-8 litrus alus.

«Cilvēkiem ir jādod alternatīva,» saka E.Rudzītis. «Katru gadu 100 000 veči savām sievām saka — nosvinēsim Jaungadu un tad es sāksu jaunu dzīvi. Divas nedēļas viņi iztur, bet tad atkal atsāk dzert, jo diemžēl tas ir tikai lozungs pie sienas. Nedzert nenozīmē sākt jaunu dzīvi. Uzsākt jaunu dzīvi nozīmē darīt to, ko tu savos desmit dzēršanas gados neesi darījis — aiziet uz kino, izremontēt virtuvi, draudzēties ar citiem kaimiņiem, aizvest bērnu uz zooloģisko dārzu.»

SLUDINĀJUMI, APSVEIKUMI, LĪDZJŪTĪBAS

Lai sanākam kopā mēs līgot
Un ozolu vainagus vīt,
Pār Latvijas kalniem un lejām
Lai Jāņu ugunis spīd!
Priecīgus Līgo svētkus!
Preiļu rajona padome

Jānzāles smaržo
Un līgo jau skan.
Galdā lai alus un
Gards Jāņu siers!
**Sveicam visus
Jāņus un Līgas skaistākajos
latviešu svētkos!**
Liksmu līgošanu un raženu
vasaru visiem pagasta
iedzīvotājiem!
Riebiņu pagasta padome

Atceries Jāņu ugunis, kam va-
jadzēja vēl vairāk gaismot jau tā
gaišo nakti, lai arī cilvēku sirdīs
nepaliktu neapgaismotas, lai tās
iesiltu mīlā pret vienu un
draudzībā pret visiem.
(J. Jaunsudrabiņš)

**Sveicam mūsu
44 Jāņus un 7 Līgas
vasaras saulgriežu svētkos!**
Vārkavas pagasta padome

Visiem Stabulnieku pagasta
iedzīvotājiem novēlam –
Stipru alu, gardu sieru,
Skaistu Līgo vakariņu.
Stabulnieku pagasta padome

Skaistākos ziedus, kas rasā mirdz,
Gaišākos vārdus no visas sirds:
Lai veselība, izturība, darba griba,
Lai prieka mirkļu spoža ziba!

**JĀNI PASTARU
sirsniņi sveicam
50 gadu jubilejā.**
SIA «Saltupe» kolektīvs

Jāniņš nāca par gadskārtu
Savus bērnus apraudzīt,
Vai ēduši, vai dzēruši,
Vai no Dieva veselība.

Lustīgu līgošanu saviem
četriem Jāņiem
vēl SIA «Saltupe»

Pārdod

3-istabu dzīvokli siera rūpnīcas rajonā. Tāl. 9426610;
1-istabas dzīvokli bez ērtībām, ir zemesgrā-
mata. Tāl. 9639891;
govi. Tāl. 57634 pēc 20.00;
govi. Tāl. 5356845;
govi. Tāl. 9844055;
traktoru T-16M ar inventāru. Tāl. 5322689
vakaros, brīvdienās;
bišu mātes. Tāl. 5333735;
lietotu šiferi. Tāl. 6101317;
garāžu Preiļos. Tāl. 9118637;
VAZ 2107, 1990. g., 1.5 l. Tāl. 6510016;
VW Transporter, D, 1989. g. Tāl. 9118637.

Pērk

kartupeļus. Tāl. 6857333;
ar defektiem, avarējušas un citādi bojātas au-
tomašīnas. Tāl. 9678433, 9592920;
lietotu šiferi. Tāl. 6712645;
ekskavatoru E-304 (draglāini), buldozeru
T-100, DT-75; Tāl. 9413235.

Dažādi

Kolosāla dzīvā mūzika kāzās un citos svētkos.
Vakara vadīšana. Tāl. 9124942;

Meklē darbu

Sieviete (23) auklītes darbu Preiļos. Ir pieredze
bērnu audzināšanā. Tāl. 9473176.

SIA «Vulkāns» (licence nr. 4-1064)
iepērk visu veidu krāsainos metāllūžņus
Madenā, Saules ielā 58A, tāl. 4823438.
Vilānos, Rīgas ielā 45A, tāl. 44460044.
Augstas cenas.

Firma veic apalkoku izvešanu
no cirsma līdz ceļam.
Cena par m³ sākot no Ls 1,60.
Pērk cirsma un mežus īpašumā.
Tāl. 4125777, 9266904.

Tu nezina, ka šis ir
Tavs pēdējais vakars,
Ar rasu un smaržīgām kalmēm
Kas pelēkā pelnu lietū
Un izdedzinātā zemē
Nekad vairs neatplauks.
**Skumju brīdī, no MĀSAS
atvadoties, esam kopā ar
Natāliju Kivriņu.**
AS «Unibanka» Preiļu filiāles
kolektīvs

Lēni, lēni, klusi, klusi
Nu tu aizej dusēt, tēt.
Rīta saule, mīļi vārdi
Nespēs tevi modināt.
**Izsakām dziļu līdzjūtību
Sandrai Leonovičai, uz mūžu no
TĒVA atvadoties.**
Aglonas internātgimnāzijas kolektīvs

**VID Latgales reģionālā iestāde rīko seminārus
jaunajiem nodokļu maksātājiem**
(reģistrētām piemājas saimniecībām, citas saimnieciskās darbības veicējiem,
individuālā darba veicējiem, individuālajiem komersantiem un zemnieku saimniecībām)

Darba kārtība
■ Likuma «Par iedzīvotāju ienākuma nodokli» (11.05.93.) 11., 12., 13., 18., 19. pants.
■ VID rīkojums nr. 111 (11.02.2000.) «Metodiskie norādījumi par iedzīvotāju ienākuma
nodokļa aprēķināšanas kārtību» 3. daļa «Iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšana
no saimnieciskās darbības».
■ MK noteikumi nr. 613 «Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes
sadalījumu pa valsts sociālās apdrošināšanas veidiem 2003. gadā».
■ VID rīkojums nr. 639 «Metodiskie norādījumi par ieņēmumu un izdevumu uzskaiti iedzīvotāju
ienākuma nodokļa aprēķināšanai» (23.04.2002.).
■ Dažādi jautājumi.
Semināri notiks
26. jūnijā plkst. 10.00 Līvānos, Raiņa ielā 4A, Jēkaba Graubiņa Līvānu mūzikas skolā,
27. jūnijā plkst. 10.00 Preiļos, Raiņa bulvārī 17, kinoteātri «Ezerzeme».
LAIPNI LŪDZAM!

«AUTOSKOLA LĪVĀNI»
uzņem B, C, D, E kategorijas
autovadītāju kursus.
Nodarbību sākums 27. jūnijā plkst. 18.00.
Tāl. 5321072 vakaros, 9511995.

SIA «Vilcāns V»
Līvānos, Alejas ielā 19
(Ubaglīci pie pilsētas stadiona)
izgatavo melnā granīta pieminekļus,
apmales un melnās betona apmales.
Līvānu novada iedzīvotājiem LĪZINGS!
Tāl. 6469426, 53 41555 pēc 20.

DZIEDNIECE TAMĀRA
palīdz atbrīvoties no dažādām slimībām,
atrisināt ģimenes problēmas,
veic darbu ar fotogrāfijām,
zilē ar parastajām un taro kārtīm.
Pieņem piektdienās Preiļos.
Pieteikties pa tāl. 5322648.

**SIA «Dubiki» pērk cūkas, liellopus,
jaunlopus, aitas dzīvsvārā.**
Samaksa tūlītēja. +12%, +18%
Tāl. 9121830, 6499013, 54-74809.

**Pastāvīgi pērk
cūkgaļu.**
Tāl. 9171235.

**SIA «Kārlis Viens» iepērk jaunlopus,
liellopus, aitas kautsvārā.**
Samaksa tūlītēja (pie svēršanas).
Formē subsīdijas.
Tāl. 9439739, 6468887; 53-48524.

**SIA «ANGRO» PASTĀVĪGI
iepērk apses zāgbaļķus
Ø no 25 cm
Cena no 13 - 18 Ls/m³
Samaksa tūlītēja.
Pircēja transports.
T. 9454553; 9236083**

Raženi procenti!

Ābele

Termiņnoguldījums
Paaugstinātas procentu likmes

līdz **6%** tikai līdz 31. jūlijam

Termiņš	6 mēn.	12 mēn.	24 mēn.	60 mēn.
LVL	4,10%	5,00%	5,40%	6,00%
USD	2,15%	2,70%	3,25%	-
EUR	3,50%	3,95%	4,15%	-

Minimālā noguldījuma summa – 30 LVL, 100 USD, 100 EUR.

Hipotēku banka

Tālrunis informācijai 8000100.
www.hipo.lv

Preiļos, Brīvības ielā 2, tāl. 5307062. Daugavpili, Viestura ielā 2, tāl. 5427931.
Jēkabpili, Brīvības ielā 116, tāl. 5281602. Krāslavā, Sv. Ludviķa lauk. 3, tāl. 5626058.
Madenā, J. Poruka ielā 2, tāl. 4821655. Rēzeknē, Atbrīvošanas alejā 119, tāl. 4624530.